

Oč se jedná

Alex Burkart

„Mé náboženství spočívá v hlubokém obdivu nevyčerpatelného Nejvyššího Ducha, který se ukazuje v nejmenších detailech, jež jsme schopni vnímat naším chabým, slabým duchem.“

Albert Einstein (1879-1955)

Albert Einstein tedy věřil v nejvyššího Ducha! Poslechněme si, co na stejné téma říká jiný vědec:

„Tajemství lidského ducha je v zásadě rozluštěno. Ne zcela. Ale z pohledu evoluční teorie není nijaká pochybnost, že to, co označujete jako ducha, pochází z mozku, resp. je systémovou vlastností mozku. Mluvíme zde o vysoce složitých, neuronálních mechanismech, které, za určitých rámcových podmínek, vedou k různým stavům vědomí.“

Tolik teoretik vědy a evoluční biolog Franz Wuketits z univerzity ve Vídni, rovněž velmi aktuálně, 17. 08. 07, v *Süddeutsche Zeitung*. Ani v nejmenším nevěří v nejvyššího Ducha a odporuje Einsteinovi. Jako zastávce materialismu tedy považuje ducha za produkt hmoty. Náš duch, myšlenky, pocity, láska, to všechno jsou pouze „*systémové vlastnosti mozku*“. Co mají tyto názory a výroky společného s naší knihou? Nu, uvidíme, že tento velmi rozšířený vědecký názor je právě onou představou, která je zodpovědná za problémy našeho světa. V poslední době vzplála v Německu diskuze o „*bezpodmínečném minimálním příjmu*“. Tématu se chopila televize. V mnoha talk show nejvíce vystupuje muž, který vše uvedl do pohybu: úspěšný podnikatel a majitel řetězce prodejen *dm*, profesor Goetz Werner, který sám sebe a nadto veřejně, označuje za „antropozofa“.

V současnosti je to těžké s tímto termínem a vůbec se vším, co se pojí s AN-TROPOZOFOU, s oním systémem vědění, který na počátku dvacátého století předal světu Rudolf Steiner. Při bližším pohledu však dospějeme k zajímavému zjištění, že antropozofii ve skutečnosti nemůžeme obejít! Setkáváme se s ní všude. Ve školách *Waldorfského typu*, ve výrobcích *Demeter*, v *biologicko-dynamickém zemědělství*, v projektu *Sekem* v Egyptě i u nositele alternativní Nobelovy ceny, Dr. Ibrahima Abouleishe, v preparátech ze jmelí *Iscador antropozo-fických léků* na léčení rakoviny, ve výrobcích firmy *Weleda*, v *družstevní bance GLS* v Bochumi, a nyní i v „*bezpodmínečném minimálním příjmu*“.

Poté si přečteme v jednom z dalších celostránkových článků *Süddeutsche Zeitung* ze dne 05.04.2007 o dědici rodiny Porsche, pod nadpisem:

„Jesus Cayenne. Portrét člena rodiny Porsche:

Peter Danieli Porsche se nevyvedl: Vnuk není blázen do aut, je antropozof“.

Peter Danieli Porsche „uvolnil“ 6,5 milionů Euro a před branami Salcburku nechal zřídit školu pro duševně nemocné děti. Projevil se jako člověk, který přebírá sociální zodpovědnost, který chce svým dědictvím činit na světě dobro. Sám k tomu říká:

„Již jako dítě jsem chtěl učinit něco sociálního. Něco smysluplného s penězi ... Chci se o své bohatství podělit, místo abych koupil opět novou jachtu.“

Velká rodina Porsche s povzdechem řekla:

„Kdybychom byli všichni jako ty, milý Danielli, nedařilo by se nám dnes tak dobře.“

Danieli odpověděl:

„Kdyby takoví byli v hospodářství všichni, dařilo by na světě dobře všem.“

A to na duchovním pozadí svého děda, Ferdinanda Porsche, který nezaložil jenom firmu, ale vyvinul i proslulý, vřele milovaný Volkswagen.

Za Rudolfem Steinerem a jeho ANTROPOZOFIÍ musí tedy být něco zcela jedinečného a právě tato jedinečnost je tématem této knihy. Může však mít Rudolf Steiner nějaký význam i pro vás úplně osobně? Co máte vy společného s antropozofií? Má nějakou cenu pro váš život? Proč byste se jí měli zabývat? Rád bych vám poskytl odpovědi na všechny tyto otázky. Chtěl bych ukázat, že samotná antropozofie, budete-li se jí zabývat, je schopná nabídnout vám a každému jinému člověku něco, co vám a nám všem pomůže nalézt hluboký duševní klid. Není to jakási nová léčitelská metoda. Rozhodně ne, podle mého osobního přesvědčení je to dokonce něco mnohem víc. Je to zásadní věda k udržení a uzdravení světa. Není náhoda, že se mnohé politické a náboženské organizace, například různá náboženství, nacisté či komunisté, snažili potlačit šíření tohoto vědění různými zákazy. Ústředním tématem Rudolfa Steinera je totiž svoboda nás všech, svoboda našeho ducha, našich myšlenek a rozhodování, jež v celé šíři zahrnuje svobodu člověka, vaši i moji. A právě tím je jeho vědění a jím založená nová věda, ANTROPOZOFIE, pro nás všechny tak mimořádně důležitá.

Přitom se jedná o veskrze praktické věci. Týkají se vás například daně? Nájemné, náklady na energii, školství, zdravotnictví? Co se skrývá za všemi našimi systémy, proč nejsou jiné a lepší?

Všechno, co přímo ovlivňuje náš život, daně, úroky, ceny, pracovní místa, zdravotní pojištění, školství, ale i nesčetné války, nábožensky motivované násilné činy ve světě, včetně globalizace, to vše stojí na duchovních ideách, šířených různými kanály naší společnosti. Jsou to fakta, která si může kdokoli velmi snadno ověřit.

Současně to znamená, že duchovní ideje, vize i jejich prosazování jsou stěžejní body našeho života. Byl a je Rudolf Steiner potlačován proto, že uvedl do světa myšlenky a poznání, předurčené k tomu, aby posílily naši svobodu, naši duchovní dospělost?

Naše budoucnost je založena na duchovním základě a ten stavíme dnes! Antropozofie a její myšlenky jsou již téměř sto let staré a záleží jenom na nás, zda se jimi (konečně) budeme

řídít, nebo je ponecháme bez povšimnutí. Budoucnost nám za naše rozhodnutí vystaví účet, což současnost, podle mého názoru, již jasné činí, zejména za to, že se Steinerovy myšlenky v posledních letech neseťkávaly s dostatečnou pozorností. Naše současnost byla budoucností našich předků, našich rodičů a prarodičů. Ti však nebyli schopni otevřít se novým myšlenkám — není divu, pod tlakem obou světových válek. Jak dalece se my, jejich děti a vnuci, budeme schopni přiklonit ke Steinerovu duševnímu majetku? Budeme schopni poznat jeho hodnotu, přijmout jeho myšlenky a kde to bude nezbytné je i rehabilitovat a využít pro blaho nás všech? Nebo jsme snad opravdu nepoučitelní, opravdu se neumíme poučit z historie? V této knize a na naší cestě se tedy budeme setkávat s veskrze aktuálními, výbušnými politickými a společenskými tématy, na cestě do kosmu se však setkáme i s mnoha živými bytostmi, duchovními bytostmi. A se stejnými bytostmi se budeme setkávat i na cestě do vlastního nitra. Kruh se uzavře a nad naší vlastní velikostí, nad velikostí lidí, vzejde první světlo. Začneme chápat k čemu jsme povoláni, v čem spočívá naše životní poslání. Sami se staneme sluncem a budeme vyzařovat světlo a teplo, které osvítlí a zahřeje nejenom nás, ale i naše blízké.

Získáme první představu, kdo ve skutečnosti jsme. Od počátku lidstva o tom hovořili mnozí mistři a osvícenci, avšak po všechny časy pro to nacházeli jiná a nová slova. V Rudolfovi Steinerovi přišla duše — duchovní vizionář a zasvěcenec — který před nás staví zcela novou, fascinující podívanou, poskytuje nám nový pohled na velké světové události i na náš vlastní život a životní, lidské poslání. V současné době oceňují toto vědění mnozí lidé na celém světě. Ve srovnání s ohromnými masami je to ale stále jen velmi malá část lidstva. Proč je tomu tak? Protože je to cesta velmi namáhavá! A protože jde do hloubky, do nitra sfér, jichž se mnozí lidé obávají, nebo se jich přinejmenším zaleknou. V celém díle Rudolfa Steinera jde o naše duše, jejich svobodu i ohrožení v dnešním světě.

Podíváme-li se dnes na svět, uvidíme na jedné straně globalizaci s veškerými následky, což je jasným výrazem pustošivého duchovního zaměření, které trvá již od počátku 19. století, uvrhlo svět do dvou válek a dnes ohrožuje, ba požívá, lidstvo. Tento duchovní (nezdravý) názor nazýváme *materialismus*.

A ten nás ohrožuje, ano ohrožuje celou lidskou existenci a velkou zásluhou Rudolfa Steinera bylo, že nás na tento jev a veškeré jeho původce, duchovní pozadí a smrtelné následky, upozornil. Naším velkým úkolem je stát se pánem situace, ovládnout materialismus a právě to je ústředním tématem této knihy. Rudolf Steiner nám k tomu svým věděním ukázal cestu a ukázal nám i cestu, jak máme v každodenním životě smysluplně nakládat s hmotou a jejími zákony.

Materialismus započal svoji cestu kolem roku 1840 a následující citát je typickým příkladem tohoto způsobu uvažování:

„Myšlenky mají k mozku stejný poměr, jako žluč k játrům.“

Karl Vogt,

Fyziologické dopisy vzdělavcům všech stavů (1845)

Z tohoto úhlu pohledu jsou myšlenky pouze produktem látkové výměny mozku, tedy věci, vznikající čistě na úrovni hmoty. Citát vědce Franze Wuketitse v úvodu této kapitoly ukazuje, že dnes se s tímto způsobem myšlení setkáváme víc, než kdykoli dříve. Jeho tvrzení: „Tajemství lidského ducha je v zásadě rozluštěno,“ připomíná výroky fyziků z konce 19. století, když v předtuše velkých úspěchů fyziky a techniky prohlásili: „Tajemství světa jsou v zásadě rozluštěna.“

Jaký omyl! A jaká akademická arogance! Přišel rok 1900 a následně kvantová fyzika, která obrátila všechno naruby. Dnes, po sto letech, jsou fyzikové výrazně skromnější a připouštějí, že vůbec nevědí, co je podstatou „hmoty“ a z čeho je složena. Duchovní pýcha fyziků před sto lety velmi silně připomíná stanovisko mnohých dnešních odborníků neurologů, jak ukazuje uvedený citát.

Jsou však i neurologové, zastávající zcela opačné názory. Ve zmíněném článku časopisu SPIEGEL (kapitola 1, str. 12) zastává vědecký pracovník Gerald Hüther opačný názor:

„Protože média s obzvláštní radostí informují o všech těchto nových objevech, myslí si stále více lidí, že štěstí vzniká větším vyplavováním endorfinů a pocit harmonie je vyvoláván větším množstvím serotoninu v mozku, že k učení potřebujeme hippokampus a amygdala je zodpovědná za naše pocity. Velmi rozšířené je rovněž přesvědčení, že existují geny, v nichž je zakódována lenivost a nemoc, egoismus a inteligence. Na to všechno můžete klidně zapomenout.“

Zatímco jeden vědec se zřejmě plně upsal materializmu, druhý raději myšlenkově následuje Alberta Einsteina, ačkoli jako neurolog dochází ve svých pracích k jiným závěrům. Je zřejmé, že samotní vědci nemají jasno, avšak vedou prudké rozbroje o ústřední téma lidstva. Věnují se této problematice již nyní s takovou rozhodností proto, že má ohromný význam pro život nás všech, ačkoli si to normálně ani neuvědomujeme.

Souběžně, či lépe řečeno, jako opačný pól posilujícího materializmu a rozepří ve vědě, stojí spiritualita a její velký současný rozkvět. Projevuje se v posledních letech, je mnohem cennější, krásnější, chytřejší a do budoucnosti mnohem slibnější, což vzbuzuje naději, že by lidstvo ještě mohlo vyváznout. Avšak i ve světě spirituality a esoteriky číhají veliká nebezpečí, právě proto, že se vydáváme do duchovní sféry, která je mnohem mocnější, než sféra materiální. I zde nám však přichází na pomoc Rudolf Steiner, seznamuje nás s těmito skutečnostmi a ukazuje nám cesty k poznání, učí nás poznat nebezpečí a způsob ovládnutí duchovního světa. I o tom budeme v této knize hovořit a těm z vás, kteří se zabýváte spiritualitou, se může stát červenou nití na cestě do duchovního světa.

V čem spočívá podstata ANTROPOZOFIE či DUCHOVNÍ VĚDY Rudolfa Steinera? Je prostředníkem mezi moderním vědeckým a materiálním světovým názorem, cestou k podrobení hmoty a nového duchovního směřování, cestou k ovládnutí duchovního světa. Rudolf Steiner tak vyplnil mezeru mezi vědou, náležející k našemu modernímu životu, a spiritualitou, tedy mezi světy, které jsou normálně odděleny, vzájemně se chápou jako protiklady a nenacházejí společnou řeč. Rudolf Steiner vybudoval svým dílem rovněž most mezi náboženstvími a vědou, které jsou podle převládajícího názoru dodnes údajnými nesmiřitelnými antagonisty. Tento spojovací článek tvoří nová věda, DUCHOVNÍ VĚDA, jak

jí budu nazývat a která je podle mého osobního přesvědčení naše ohromná šance, díky níž můžeme odstranit stávající nezměrné konflikty našeho světa a zabránit vzniku nových. Nekladu na DUCHOVNÍ VĚDU Rudolfa Steinera nikterak malý nárok a podrobně ho v této knize odůvodním.

Einsteinův citát jako jeden z mnoha dokládá, že i velcí a dokonce geniální přírodovědci v nejhlubším nitru usilovali o spojení poznatků přírodních věd a hledání Boha, což mělo poskytnout odpovědi na základní životní otázky. V díle Rudolfa Steinera je nalézáme. Zpřístupnit toto vědění lidem je však těžké a občas i nesmírně bolestné. Rudolf Steiner musel ve své době zažívat masivní útoky proti své vědě i osobě. Steinerovo velké životní dílo, Goetheanum, bylo v předvečer slavnostního otevření zcela zničeno po žhářském útoku, on sám byl s největší pravděpodobností otráven a po několika letech těžké nemoci a krutých bolestí následkům otravy 30.03.1925 podlehl. Avšak i v této strastiplné životní etapě Steiner dále s ohromným úsilím pracoval. Musel dokonce přetrpět i projevy nepřátelství z vlastních řad, což ukazuje, že mnozí jeho tehdejší přívrženci a žáci svého mistra nepochopili. A nic se na tom nezměnilo do dnešních dnů. Já osobně považuji za velmi smutné, že v dnešní oficiální správě Steinerova vědění, ve společnosti Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft, jsou vynášeny záhrobní boje, které nejenže ohrožují její jednotu, ale působí jménu a dílu velkého muže ohromné škody. Škody opakovaně vznikají i ve veřejné diskuzi, jsou-li Steinerovy myšlenky vytrhovány ze souvislostí, jsou uváděny neúplně, jsou z nepochopení překrucovány nebo dokonce vědomě falešně interpretovány, což má vyvolávat protisteinerovské nálady. Zkrátka a dobře: Ne každý výhonek waldorfské školy vyrostl ze Steinerova podhoubí! Zním Steinerovy kritiky, znám námitky a obvinění, například v poslední době obvinění z rasismu. Podle mého názoru by měli všichni lidé, kteří pochopili hodnotu a význam Rudolfa Steinera, uvést své vědění znovu na cesty do světa, aby z toho neměl užitek jenom malý okruh „zasvěcených“ či specialistů. Vzhledem ke všem známým a očekávaným odporům to není úkol snadný, je však naléhavě žádoucí a smysluplný.

Musím však připustit, že každý pokus o dostatečné ocenění obsáhlého díla Rudolfa Steinera v jednom svazku je od samého počátku předem určen k nezdaru. I já sám jsem stále fascinován ohromnými poznatky, které Rudolf Steiner zanechal lidstvu a jen přibližně tuším, jak mnoho práce musím ještě vykonat, abych se alespoň přibližně dopátral komplexnosti a hloubky jeho díla a především, abych je dokázal ve vlastním žití. Avšak na základě svých letitých životních zkušeností považuji toto předsevzetí, postavit spirituální poznatky o duchovním světě na pevné základy exaktního vědeckého moderního myšlení a učinit tak zadost vysokým požadavkům vědy s ohledem na možnost je prokázat, jako absolutně nevyhnutelné, jako nezbytné pro dnešní společnost.

Vedle souborného vydání díla Rudolfa Steinera existují na toto téma tisíce dalších knih a bezpočet nových pokusů publikovat jeho vědění ve stručném výtahu. V této knize odkazují vždy, pokud nebude uvedeno jinak, na souborné vydání (zkratka GA). U originálních citátů Rudolfa Steinera je proto vždy uvedeno pouze číslo GA a případně i přednáška, pokud se jedná o záznam přednášky. Abych dnešnímu čtenáři usnadnil pochopení textu, dovolil jsem si, na několika místech, pozměnit pořadí vět (samozřejmě aniž bych změnil smysl a obsah). A

velmi dobře si uvědomuji, že jsem tím odborníkům a kolegům poskytl důvod ke kritice, současně však namítám, že jsem dal přednost příležitosti seznámit co největší počet lidí s dílem Rudolfa Steinera, před doslovnou citací. Nadto se v případě dostupných tištěných Steinerových přednášek jedná o přepisy stenografických záznamů, což je postup, při němž se takřka nutně vyskytnou chyby. Rovněž je známo, že při vydávání souborného Steinerova díla provedli vydavatelé četné změny a vydavatelství Archiati-Verlag uveřejnilo dokonce texty v novém zpracování. Konečně zájemci si mohou kdykoli sami vzít k ruce originální díla a mohou tak sami rozšířit a prohloubit dosavadní znalosti.

Mým cílem je opět probudit zájem mnoha lidí a zaměřit jejich zvědavost na kosmické vědění Rudolfa Steinera.